

FRANZA'NIN KİTABI

Ingeborg Bachmann 1926'da Avusturya'nın Klagenfurt kentinde doğdu. 1945-1950 yılları arasında Innsbruck, Graz ve Viyana Üniversiteleri'nde felsefe, psikoloji ve Alman filolojisi okudu. Çalışmalarında özellikle Heidegger ve Wittgenstein üzerinde yoğunlaştı. Heidegger'in varoluşçuluk felsefesi üzerine yazdığı tez doktorasını verdi. İlk şiirleri 1948/49 yıllarında yayımlandı. 1953'te, *Die gestundete Zeit* (Ertelenmiş Zaman) adlı şiir kitabıyla Gruppe 47 Ödülü'nü aldı. 1959/60 yıllarında doçent unvanıyla Frankfurt Üniversitesi'nde "Çağdaş Yazımın Sorunları" üst başlığı altında dersler verdi. 1961'de Alman Eleştirilenler Ödülü'nü, 1964'te Georg Büchner Ödülü'nü aldı. Aralarında Fransa, İngiltere, İtalya ve ABD'nin de bulunduğu pek çok ülkeye yolculuk etti. 1965'ten itibaren Roma'da yaşamaya başladı. 1968'de Avusturya Büyük Devlet Ödülü'nü aldı. 1973'te çıktığı Polonya yolculuğunda Auschwitz ve Birkenau toplama kamplarını gördü. Aynı yıl Roma'daki evinde çıkan yangında ağır yaralanarak hayatını kaybetti.

Başlıca kitapları: *Şiir: Die gestundete Zeit* (1953; Ertelenmiş Zaman, *Toplu Şiirler*, YKY, 2004), *Anrufung des Großen Bären* (1956; Büyük Ayı'ya Çağrı, *Toplu Şiirler*, YKY, 2004). **Radyo oyunu:** *Ein Geschäft mit Träumen*, 1952; *Die Zikaden*, 1955; *Der gute Gott von Manhattan*, 1958 (*Radyo Oyunları-Bir Düş Alışverişi / Ağustos-böcekleri / Manhattan'ın İyi Tanrısı*, YKY, 2005) **Deneme:** *Frankfurter Vorlesungen* (1960; *Frankfurt Dersleri*, YKY, 2020). **Öykü:** *Das dreißigste Jahr* (1961; *Otuzuncu Yaş-Toplu Öyküler I*, YKY, 2023), *Simultan* (1972). **Roman:** *Malina* (1971; *Malina*, BFS Yayınları, 1985; YKY, 2004).

İlknur Özdemir İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi'ni ve Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bitirdi. Almanca ve İngilizceden çok sayıda çevirisi, *Senin Öykün Hangisi* adlı bir öykü kitabı ve *Nereden Çıktı Bu Çocuk?* adlı çocuk kitabı vardır.

Çevirilerinden bazıları: Paul Auster: *Yalnızlığın Keşfi, Yanılsamalar Kitabı, New York Üçlemesi*; J.M. Coetzee: *Utancı, Petersburglu Usta*; Michael Cunningham: *Saatler*; Günter Grass: *Yengeç Yürüyüşü, Soğanı Soyarken*; Stefan Zweig: *Amok Koşucusu, Yakan Sır, Satranç, Korku, Mecburiyet*; Ian McEwan: *Cumartesi, Sahilde, Fındık Kabuğu, Benim Gibi Makineler*; Philip Roth: *Bir Komünistle Evlendim*; Ingeborg Bachmann-Paul Celan: *Kalp Zamanı*; Virginia Woolf: *Mrs. Dalloway, Kendine Ait Bir Oda, Dalgalarda, Dışa Yolculuk, Orlando, Varolma Anları, Deniz Feneri*; Ralf Rothmann: *O Yazın Tanrısı*; Pascal Mercier: *Lizbon'a Gece Treni, Sahnede Ölüm, Sözlerin Ağırlığı*; Franz Kafka: *Şato, Ceza Sömürgesi, Dava, Milena'ya Mektuplar, Dönüşüm*; Max Frisch: *Stiller, Montauk*; Ingeborg Bachmann: *Frankfurt Dersleri*; Colm Tóibín: *Sihirbaz*.

Ingeborg Bachmann'ın
YKY'deki kitapları:

Toplu Şiirler (2004)

Malina (2004)

Radyo Oyunları (2005)

Frankfurt Dersleri (2020)

Otuzuncu Yaş – Toplu Öyküler I (2023)

Franza'nın Kitabı (2025)

INGEBORG BACHMANN

Franza'nın Kitabı
“Ölüm Türleri” Projesi metinlerinden

Roman

Yayına hazırlayan
Monika Albrecht - Dirk Göttsche

Çeviren
İlknur Özdemir

YAPI KREDİ YAYINLARI

İçindekiler

Franza'nın Kitabı • 7

Galiçya'ya Dönüş (*Temel Metin*) • 9

Jordan Zamanı (*Çalışma Evresi 2*) • 53

Metin Kademesi IV.1 • 53

Metin Kademesi IV.2 • 69

Metin Kademesi IV.3 • 71

Metin Kademesi IV.4 • 83

Mısır'ın Karanlığı (*I. Kısım; Temel Metin*) • 87

Mısır'ın Karanlığı (*III. Kısım; Temel Metin*) • 113

Franza'nın Kitabı İçin Hazırlanan Taslaklardan (Ölüm Türleri) • 136

Metin Kademesi I: İlk Taslaklar • 139

Metin Kademesi I İçin Paralipomena • 146

Metin Kademesi II: Zürih'teki Okuma ve Temize Çekilmiş
Taslaklar • 148

Galiçya ve Mısır (Zürih Metni ve Eklemeler) • 148

Roman Başlangıcı İçin Taslak • 148

Açış Konuşması İçin Taslak • 150

Ölüm Türleri (9 Ocak 1966'da Zürih'teki Okuma) • 152

Jordan Zamanı (Çalışma Evresi 1) • 171

Metin Kademesi III: Temize Çekilmiş İlk Metin • 189

Açış Konuşmaları • 189

Mısır'ın Karanlığı • 194

(Orta Kısım İçin Taslak) • 194

Metin Kademesi III İçin Paralipomenon • 196

Metin Kademesi IV İçin Paralipomena • 197

Notlar ve İncelemeler • 197

Metin Kademesi V: Okuma Modelleri 1967 • 202

Ek

Açıklamalar • 211

Sonsöz • 233

Sembollerin Açıklaması • 246

Ekler • 247

Franza'nın Kitabı

Galiçya'ya Dönüş

(Temel Metin)

Galiçya'ya Dönüş

Profesör, o Fosil, kız kardeşinin canına okumuştı. Daha elinde en ufak bir kanıt olmadan varmıştı bu sonuca Martin, Viyana'ya giderken de, tren sarsıla sarsıla Bruck an der Mur'dan geçip Mürzzuschlag'a doğru ilerlerken, bir zamanlar gözüne dünyanın en uzun tüneli gibi görünmüş olan Semmering tüneline gelmeden önce, Franza'nın mesajını anladığını düşündü, tabii eğer ona mesaj denirse ve kendisi de yazdıklarında cehennemi anlatan Champollion'a benzese; aslında kendine kalsa bu tür bir şeyle meşgul olmayı yeğlerdi. Tünele girmeden önce, bir yandan Kral kartuşlarını* ("Mısırbilimin Küçük Sözlüğü") öbür yandan Avusturya Posta İdaresinden gelen telgrafı incelemeye mecburen ara vermeden önce, tahmininin doğruluğundan emin olmuştu. Franza'nın üç sayfalık telgrafını ceketinin cebine soktu, tünelden geçişe hazırlandı, çünkü değişmeyen bir şey kalmıştı, devlet demiryolları gündüz trenlerindeki elektrik kullanımında hâlâ cimrilik ediyordu, mavi lamba yanıyordu ama vagonun içini kesinlikle aydınlatmıyordu, telgraf göndermek tam Franza'dan beklenecek iş diye düşündü, mektup yazamamıştı, üstelik en azından birkaç yıldır görüşmemelerine rağmen, yo, tam on yıl olmuştu, Fosil'le, kim bilir kimin akıl vermesiyle? eskisine kıyasla çok değişip hayatından çıktığından beri, şimdi sadece Baden bei Wien'den kaybolmamıştı, kaybolmak burada kelime anlamında, Galiçya'dan kaçtığı gibi kaçmıştı Viyana'da ondan, ondan uzaklaşmıştı, o tarihten beri... Kim olmuştu o, o, o kadın, artık o olmayan birini düşünüyor olmalıydı, Franza olmayan birini. Kendine özgü diye düşündü,

* Mısırbilim'de, bir karne, kralın yüzüğü, karne halkası veya isim halkası, eski Mısır'da bir cetvel (firavun) veya küçük kralın adını çevreleyen bir ip halkasından oluşan dikkörtgen bir çizgidir. (ç. n.)

Franza'nın ona gönderdiği telgrafların sayısı üçü-beşi geçmese de, son on yılda bu gelen olsa olsa ikinci ya da üçüncüydü hatta, ama kendine özgü olmalıydı, öyle olmasını istedi karanlıktayken, artık sigaranın tadını almadığı için onu bastırıp söndürdü, kendine özgü bir tavırla, kapağı sıkışan kül tablasında.

Bir tren Semmering tüneline girerken, onun Viyana'ya git-tiği konuşulurken, bu adı taşıyan bir şehirden ve Galiçya diye bir yerden söz edilirken, Martin Ranner olduğunu kanıtlayabilmesi beklenen, ama adı pekâlâ da Gasparin olabilecek genç bir adamdan söz edilirken, ama bambaşka olabileceği de görülebilecekken, eğer ki... Viyana diye bir yer olduğu kanıtlanabiliyor, ancak tek bir kelimeyle kesin yeri gösterilemiyor, çünkü buradaki Viyana kâğıt üzerinde, Viyana şehri ise başka bir yerde, yani 48° 14' 54" kuzey enlemi, 16° 21' 42" doğu boylamında ve buradaki Viyana, Viyana olamaz, çünkü burada kelimeler var, imada bulunuyorlar, var olan bir şey ve var olmayan bir şey üzerinde ısrar ediyorlar, adı verilen tünelden geçen bu tren de yok diyorlar, trenin içinde tünelden geçen genç adam da yok diyorlar – peki ne olacak o zaman? İstasyondaki danışma bürosu burada (buranın neresinde?) her gün, geceleri bile, geceleri de, tünelden trenlerin geçtiğini kabul etse de, bunun varlığını, kâğıt üzerindeki bu trenin var olduğunu kabul edemez; öyleyse hiçbir tren geçemez buradan ve içinde kimse olamaz, o zaman bütün bunlar da olamaz, ve şu da olamaz: o adam düşündü, okudu, sigara içti, baktı, gördü, gitti, bir telgrafi cebine koydu; sonra: şöyle konuştu – olamaz bu, bunların hiçbirisi yoksa o zaman kimse konuşamaz. Sadece kelimeler yuvarlanıp yığılıyor, sadece kâğıt hışırtıyla ters çevrilebiliyor, bunun dışında hiçbir şey olmuyor, hiçbir şey ters dönmüyor, kimse arkasına dönüp bir şey söylemiyor. Öyleyse kim bir şey söyleyecek, kelimeler birleşip ne oluşacak – neredeyse var olan her şey ve olmayan pek çok şey. Ama kâğıt tünelden geçmek istiyor, tünele girmeden önce (ama girdi bile!), üzeri henüz sözcüklerle dolmamışken, dışarı çıkarken üzeri dolu, sayılar konulmuş, bölünmüş, sözler oluşuyor, o geçitteki karanlıktan getirilen (sadece lambanın mavi ışığında) hayaller ve taklitler, sanrılar ve gerçek imgeler yuvarlanıp ışığa çıkıyor, bir kafanın içinden yuvarlanarak çıkıyorlar, kendilerinden söz eden, savunan, kafanın içindeki tünel sayesinde güvenilir kılan bir ağızdan

dökülüyorlar, ama o tünel de yok ortada, bir resim sadece, zaman zaman, içinde hiçbir şey, tünellerin ikisi de bulunmayacağından açmanın pek anlamı olmayan bir kafatasının içinde.

Ne demek oluyor bu? Ve araya giren bir söz, tren Semmering tüneline girerken, hem tren konusunda, hem de başka her şeyde bir yanlışlığıyla bitmeliydi, şimdi bize kalırsa, kendisi hakkında yazılırken, söz edilirken gidebilir tren, şimdi gidecek de, çünkü onun üzerinde ısrar ediliyor. Çünkü dünyayı oluşturan olguların fiili olmayana ihtiyaçları var, çünkü ancak ondan dolayı tanınabilirler.

Semmering tüneline de sonu var, eskiden de vardı. O zaman Martin on sekizindeydi, Franza da yirmi üçündeydi ve vazgeçmeye hazırды, güya anatomi salonunda bayılmıştı, ya da buna benzer başka bir romantik hikâye onu Fosil'in kollarına atmıştı; rayların dibine kadar neredeyse tamamı karla kaplı Semmering, ifadesizce bırakmıştı kendini, iyice tanıdık geliyordu gözlerine, kondüktör yaklaşırken tren biletini yanlış cebine koymuş, adama telgrafı uzatmıştı, sonra özür dileyerek onu tekrar cebine sokmuştu, bütün ceplerini yoklamış, cüzdânının içinde iki kez bütün kâğıtların ve kâğıt paraların arasında aramıştı bileti, hepsi Franza yüzündendi, ve kahrolası bileti sonunda bulmuştu. Hepsi o telgraf yüzündendi, stop ve stop ve stop, bu trafik işaretleri olmadan okuyamayacağını mi sanıyordu Franza, tahmin etti, bulmaya çalıştı, bu stopların engellediği bir başka gerçeklik hayal etti tekrar, kim bilir kaçınıcıydı? En sonda tek bir sözcük duruyordu. Franza. Demek aklı başına gelmişti, çünkü en son telgrafında mutlaka şöyle demişti: Senin Franziska'n. Ya da: Senin ihtiyar Franziska'n. Demek şimdi böyleydi Franza, keyfi kaçtı, çünkü bu telgrafı hiç almamış gibi yapabileceği ancak şimdi aklına gelmişti, sonra yoldan bir kartpostal atabilirdi, en iyisi İskenderiye'den, etkili bir şekilde gözlerinin önüne getirdi bunu, İskenderiye'yi, telgraf neden eline geçmiş olsundu ki. Yaptığı planlara, kesin bölümlere ayrılmış zamanına uymayan bir şey varsa o da bu telgraftı. Viyana'ya dönüyordu, inceden inceye hazırlandıktan, kirasını peşin ödedikten, herkesle el sıkıştıktan, enstitüdeki işleri ayarladıktan sonra ayrıldığı yere dönüyordu, çoktan oradan ayrıldıktan sonra yeniden dönüyordu oraya işte. Yepyeni çirkinliğiyle Wiener Neustadt, nihayet Baden,

sonra yine Viyana, Güney İstasyonu, Güney Demiryolu. Hep onların olacak demiryolu burasıydı işte, onun ve Franza'nın, hattın sadece birinden geçerek hayata girilir, diğerinin üzerinden dönülür, onlar her zaman sadece Güney Demiryolunu iyi tanımışlardı, onun yanında dünyadaki bütün demiryolu hatları ikinci sınıf kalırdı, onları öğrenmek gerekmezdi.

Martin koridordaki telefon kulübelerinden birine girdi, elinde sayarak hazırladığı şilinler vardı, telefon rehberini gözden geçirdikten sonra numarayı çevirirken, o yapının ilk başta nasıl olduğu gözünde canlanabilsin diye elinden gelse o hasarlı istasyonun tamamını gözleriyle yeniden harabeye çevirirdi, esintili, cereyanlı, siyah, tehditkâr, daha içine girerken insanın soluğunu kesen bir yerdi herhalde, okula gittikleri sırada, Franza onu birkaç günlüğüne oraya çağırdığında istasyon herhalde böyleydi. Artık kimsenin üşümediği ve korkmadığı bu güney istasyonu elbette asıl güney istasyonu değildi, klinikle telefon bağlantısı kurulmuştu, kendisinin üst üste tekrarladığı cümleleri hattaki çıtırtılar arasında bir kadın sesinden öbürüne aktarılıyordu, ilk kadının steril, orasının hangi klinik ve doğru klinik olduğunu söylemekten papağanlaşmış sesi, ikincinin, aşırı yorulmuş, alçakgönüllü sesine gidene kadar, çoktan bekleme odasına, adamın sağ koluna ulaşmıştı herhalde, tabii orada bekleme odası diye bir şey varsa; sonra gerçekten de Fosil gelmişti telefona, kendi öneminin bilincinde, küstahlığa kaçan terbiyeli bir tavırla telefona adını söylemişti, sadece toplumun üst tabakalarındaki bazı Viyanalılara ve eski k. ve k. subaylarına* özgü o hafifçe genizden gelen sesle konuşmuştu, ama Fosil'in genizden gelen sesi eğitimliliğin ve otoritenin genizden gelen sesinin özel bir karışımıydı, Martin ise daha yeni, temizlenmiş bir Almancayla konuşmak durumundaydı, gevrekti bu Almanca, birkaç yumuşatılmış sert sessiz harf de içeriyordu, yine de yumuşaktı, Martin'in o anda olduğu gibi insan ne kadar az ve öz konuşmaya niyet etse de, ne kadar öfkeyle ve açık açık konuşmaya kararlı olsa da, bu dilden bu yumuşaklığı silmek kolay

* k. ve k.: kaiserlich und königlich'in baş harfleri. (k. u. k. > Kaiser von Österreich und König von Ungarn, 1867-1918) İmparatorluk ve krallık kardeşliği; birbirlerine ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'na hayat boyu bağlılık yemini eden genç askeri okul öğrencileri. (ç. n.)

değildi. Fosil, mesleki özen ve kararlılık karışımının dozunu iyi ayarlayarak, kendisini sürekli rahatsız eden bir sigortalı hastaymış ya da kendini beğenmiş bir hastaymış gibi başından savdı onu. Sadece bir kez araya girip bir soru soran ama sorusu yanıtız kalan Martin'in anladığı bir tek şey varsa o da kendisinin müdahale etmemesi gerektiğiydi, bir de boşanma formalitelerini ve usullerini avukatın bildiğiydi. Telefonu kapattıklarında Martin, daha önce, hiçbir şeye karışmadığı ve boşanma konusunda pek bir şey bilmediği zaman nasıl bir şey anlamadıysa şimdi daha da az anladığını fark etti. Ortadan kaybolan kız kardeşini bulmak için gelmişti o, şimdiiyse onun nerede olduğunu hâlâ bilmiyordu, onun nerede bulunduğuna dair bilgi alamayacaksa neden gelmişti buraya. Tekrar bir şilin attı telefona, tekrar ilk kadının sesini duydu, sonra ilk çığırıtıyı. Telefonu kapattı. Artık ikinci ve üçüncü sesle uğraşmak istemiyordu, kulakları buna tahammül edemeyecekti. Bir taksiye binip Hietzing'deki adresi verdi. Yola çıktı, aşağılanmıştı, evet, iyice düşününce aşağılandığını hissediyordu, geri çevrilmişti, anlaşılabilir bir erkek kardeşin bir otoriteyi sıkıntıya düşürecek soru sorma hakkının olmadığı bir dünyanın sınırlarının dışına sürülmüştü, ve eğer yapacağı bir şey varsa o da, güç kullanarak da olsa daha fazla soru sormadan da olsa, kendisine imdat çağırısı ileten kişiyi en azından alıp götürmekti, başkalarının işine burnunu sokup sokmayacağı hiç umurunda değildi.

Aşçı kadının ağzından çıkan ve kulağa yapmacık gelmeyen, diplomatça olmadığı da söylenemeyecek, "İsa aşkına, Doktor Bey"i duyunca Martin gelişinin kadını telaşlandırdığını mı yoksa sevindirdiğini mi anlayamadı, evin içine girmesine izin vereceğine de emin olamadı, yine de girdi ve kapıyı da kendisi kapattı. Neyse ki kadının adının "Bayan Rosi" olduğu aklına gelmişti, ona adıyla hitap etmeye başlar başlamaz kadının ağzından bir de "Ulu Meryem ve Yusuf" çıkınca Franza'nın orada olmadığı kanıtlanmış oldu. Bayan Rosi her konuştuğunda, onun Viyana Almancasını Yüksek Almancaya çevirmek için insanın kendini epeyce zorlaması gerekiyordu, dolayısıyla kadının hangi sözcüğü söylemek istediği hemen akla geliyordu, *Jessas Marandjosef*,* deyince herhalde

* İsa, Meryem ve Yusuf. (ç. n.)

bunu, elbette kendini hizmetkâr gibi hissetmese de, yanında çalıştığı kişilere borçlu olduğunu düşündüğü için söylemişti, profesör başkalarının yanında öyle söylese de Bayan Rosi evin sadık çalışmasını değildi, çoğu kez zorla bastırılan bir öfkeye yol açan bir ahmak da değildi, Bayan Rosi kendisini görevli, hatta sigortalı olan, sosyal sigorta yasasına bağlı çalışan biri olarak tanıtmayı seviyordu. Evin hanımının artık Baden'deki kaplıcada kalmadığını belli ki gerçekten bilmiyordu, aklından pek çok düşünce geçtiği belliydi, kendisine hiçbir konuda bilgi verilmediğini anlıyordu çünkü, bir sabah ucuz bir külot, elbette ki evin hanımının değildi, bir keresinde de banyoda naylon bir torba ile saça takılan bir tarak bulunmuş olması, tabii böyle bir şey en iyi evlerde bile olurdu, ki kendisi daima en iyi evlerde çalışmıştı, nelerle karşılaşabileceğini elbette evin hanımının erkek kardeşine sayıp dökmeyecekti ama kadının aklından bir şeyler geçtiğini gören Martin zaten böyle şeyler sormayı amaçlamıyordu, içinden gelen dürtüye karşı koyamıyormuş gibi, elinde arama izni olan bir cinayet masası komiseriymiş gibi bir adım attı, salona girdi, kadın da peşindeydi, Martin'in bildiği bir yerdi salon, ama orayı böyle pencereleri açık, duvara dayalı süpürgeyle, yani, akşamın düzeniyle hiç ilgisi olmayan bir temizlik havasında görmemişti. Burada pek çok akşam daveti verilmişti, sonuncusu verileli altı ayı da geçmişti, o zaman, Franza'ya hayal kırıklığı içinde değil, tam bir kayıtsızlıkla bakmıştı, salona alınmış, bozuk bir kayıt makinesi gibiydi, bir tek Tabipler Odasındaki başkanlık görevinden ayrılmış olan ve Martin'e yaşanan karmaşık olayları anlatan Mahler'le dikkat çekecek şekilde sohbet etmişti. Gerçekten de tam bir dedektif gibi durmuştu orada, sanki ayak izlerini ve kadehlerin bıraktığı izleri güvenceye almak, herkesin nerede durduğunu, nerede ve kimin yanında oturduğunu hatırlayabilmek için tebeşirle yerleri çizmesi gereken bir dedektif gibi durmuştu, Viyana'nın en ünlü psikiyatrlarından ikisinin ve ünlülükte ikinci sırada olan üçünün ve sıradan kişilerin, davetli palyaçoların, tanımadığı bir yazarın, yolculuklarını dialı konferanslara dönüştüren bir gezginin, sonra tam ortadaki Gebauer'lerin, bir kadın piyanistin ve bütün beylerin hanımlarının elbette, Eğitim Bakanlığında şu müsteşarın da; ama bu da yetmemişti ona, bu insanların hepsinin arasına ipler germeliydi,

rekabetleri ve düşmanlıkları açıkça gösteren beyaz ipler; Mahler'le birlikte kütüphanenin önünde durmuş, herkesin birbirine korkunç derecede benzediği, tekdüzeliği sadece birkaç göze batan ayrıntının bozduğu görüntüye bakıp eğlenmişti, evlerine dönerken bu uyum, yine herkes tarafından ve karşılıklı olarak, açıkça kendini beğenmişliğe ve başkalarındaki ayrıntılara aldırılmazlığa dönüşecekti. Çok şey anlatabilecek olan, ama o gece elindeki kadehlerle oradan oraya giden, herkesi dolaşan Franza hakkında bir şey söyleyemeyecek olan o salonda duruyordu şimdi Martin, viski almak istemez miydin Martin, hatırlayabildiği son söz buydu ve hemen hemen başka bir şey de hatırlamıyordu. Bayan Rosi'nin elinde bir toz bezi vardı, Martin'in bir şey yapmasını, ama neyi, engelleyecek bir silah gibi şimdi eline almış olmalıydı onu. Martin yürümeye devam etti, yandaki bir odaya geçti, kadın da peşindeydi, sonra Martin yatak odasının kapısını açtı, daha önce hiç girmemişti oraya, yerini bile bilmezdi, elbise dolabını açtı, birkaç elbise çıkardı, çünkü dolapta Franza'nın giysileri asılıydı, elbiseleri kolunun üzerine attı, telefon etmesi gerektiğini söyledi. Bayan Rosi'yi, Martin'in elbiseleri almasından çok bu telefon isteği tedirgin etmiş gibiydi, bu isteğe öyle kolayca evet diyemeyeceğini söyledi, hem telefon zaten çalışma odasındaydı, Martin elbiseleri bırakmadan çalışma odasına gitti, masaya oturdu, telefon rehberine bakması gerekmedi, zaten orada rehber yoktu, ama kişisel bir telefon rehberi vardı, gizli numaralar, muayenehane numaraları, Tabipler Odası, kenarında Baden'deki telefon numarası yazılıydı, emin olmak için bir kez daha o numarayı aradı, değişik bir yanıt almadı, Franza gitmişti, ama eşyası oradaydı, sadece elbisesi ve mantosu yoktu, bir de bir kadının sokağa çıkarken yanına aldığı ufak tefek, aşağı yukarı bunlar, sayın Profesör dışında kimseye haber vermemişlerdi, ama anlaşılın o da bir başkasına haber vermeyi gerekli görmemişti. Polis için içine sokulmamıştı, Jordan'ın adı söz konusu olunca son derece doğaldı bu. Hanımefendi dedikleri aynı zamanda bir Jordan'dı, bu düşünce Martin'in bilincine damla damla akınca, Martin o kadının ne kadarının kendi kız kardeşi olduğunu merak etti. Bayan Rosi'nin hâlâ kapının eşliğinde durmasına aldırmadı, kadın sonradan bu durumu Profesöre "kılımlı kıpırdatmadan dikildim kapıda" diye anlatacaktı herhalde; demek yüce pa-

pazın çalışma masası buydu, Martin'in aklına yeni bir hainlik geldi, çünkü bir yerde teoloji temeline dayanan ruh sağlığıve psikoterapi ve üzerlerinde gerili yay hakkında bir şeyler okumuştur, ancak Bay Jordan'ın hastalığı ve zamanı ve zamanın hastalığını ne kadar daha iyi ifade ettiği hiç umurunda değildi, doğabiliminin ve sınırlarının nereye kadar gittiğinin ve psikolojik yardımın hangi başlıklar altına gireceği de. Koyu bir öfke duydu, kolu da uyuşmaya başlamıştı, Franza'nın bu mevsimde belki de başka giysilere ihtiyacı olacağını düşündü, hangisini isteyeceğini Martin nereden bilecekti, o elbiseleri jest olsun diye almıştı dolaptan, giderken yanına ona ait bir şeyler almak istemişti; sonra Bayan Rosi, bir şey yapmış olmak için onu kolundaki bu giysilerden kurtardı, giysi bavulu orada olmadığı için onları naylon bir kılıfa koyacaktı, bir başka bavul daha hazırlayacaktı, Martin'in bir itirazı yoktu buna, hem umursamıyordu da, çünkü şimdi Nemeç'e telefon etmesi ve ona söylemesi gerekiyordu, Elfi Nemeç'e ne söyleyeceğini bilmiyordu, ne olursa olsun Viyana'da olduğunu, hiç bilmediği bir evde, bir masanın başında izinsiz oturduğunu söyleyemezdi, üstelik kolu ağrıyordu, Fosil'in kişisel telefon rehberinde Nemeç'in telefon numarası elbette yoktu, Martin de Elfi'sinin telefon numarasını ezbere bilmiyordu. Ama Profesöre tekrar telefon edebilir ve ona, ama bu sefer soğuk, soğuk bir sesle, burada onun evinde olduğunu, polise haber versem mi diye düşündüğünü söyleyebilirdi, kimin adına, evet kimin adına, aile adına mı, hangi aile, aile diye bir şey kalmadığını Fosil de biliyordu, öyleyse kendi adına, ablası, üstelik tek kardeşi olan ablası kaybolan Martin'in adına. Bu fikri aklından hemen çıkardı, Bayan Rosi yatak odasında bavul topluyor olmalıydı, Martin masanın çekmecelerini açtı, hızla gözden geçirdi, dosyalar, vergi belgeleri, dosyalar, hasta bilgileri, taslak yazılar, belge örnekleri, bunların hepsinin üzerinde Franza'nın çocuksu, tertemiz el yazısı vardı, tekrar dosyalar, sonra sağ taraftaki en alt çekmeceye ulaştı Martin, aramadığı şeyi orada buldu. Üzerinde Franza'nın el yazısı olan birkaç tane kâğıt vardı çekmeceye, yo, başlanmış mektuplardı bunlar, hepsi kısacıktı, el yazısı güzeldi, çünkü Franza'nın el yazısı, Villach Lisesinde öğrendiği yatık öğrenci yazısı, anlaşılan daha fazla gelişmemişti, hâlâ on beş yaşındaki gibiydi. Sanki savaşın sonu o yazıyı da noktalamıştı.